

บทที่ 1

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทยฉบับที่ 1 เริ่มใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2504 – 2509 และหลังจากนั้นมาก็ได้มีการปรับและสร้างแผนพัฒนาฯ ให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มาเรื่อยๆ ทั้งนี้ก็โดยมุ่งหวังที่จะให้ประเทศไทยได้รับการพัฒนาในทุกๆด้านให้สอดคล้องกับสังคมของโลกในช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งในปัจจุบัน ได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) เป็นแผนพัฒนาฯที่เน้น “คน” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยให้คนไทยทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการดูแลการจัดการ การรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่คนรุ่นหลัง เป็นคนไทยที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัย และมีความภาคภูมิใจในการเป็นคนไทย ภายใต้การปกครองระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ความสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มีหลักใหญ่ที่สำคัญ 4 ประการคือ มุ่งเน้นการพัฒนา “คน” ซึ่งหมายรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และศักยภาพของคนทางด้านสติปัญญา จิตใจ และการมีคุณธรรม

1. เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานต่างๆของรัฐ และประชาชน โดยการใช้ระบบความร่วมมือ เน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ความเสมอภาค และแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี

2. ปรับระบบการบริหารการจัดการให้มีคุณภาพ โดยเน้นประสิทธิภาพของบุคลากรในภาคปฏิบัติให้มีความคล่องตัวรวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. จัดให้มีระบบการติดตาม และการประเมินผล โดยการจัดทำเครื่องชี้วัดความสำเร็จของแผนงาน ในหลายระดับ รวมทั้งการประกันคุณภาพของงานในด้านต่างๆให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด

วิวัฒนาการของแนวคิดในการวางแผนพัฒนาและลักษณะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

ประเด็น แผนฯ	สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	แนวคิด และลักษณะของแผน
<p>แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (2504-2509)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เศรษฐกิจด้อยพัฒนา คนส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร มีแรงงานเหลือเพื่อ รายได้ต่อหัวต่ำ แต่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมดี ● การเมืองแบบรวมศูนย์อำนาจอยู่ส่วนกลาง ● โลกเริ่มเปลี่ยนจากยุค Westernization เข้าสู่ยุค Internationalization มีการแบ่งโลกออกเป็น 2 ค่า สร้างอุดมการณ์การพัฒนามาขยายการครอบงำของมหาอำนาจแต่ละค่าย <p><u>หมายเหตุ</u> แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ชื่อ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และใช้เวลาดำเนินการถึง 6 ปี ซึ่งต่อมากลคณะกรรมการฯ เห็นว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับสังคมด้วย จึงเพิ่ม “สังคม” เข้าไปในแผนค่อๆไปและปรับเวลาเป็น 5 ปี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้รับอิทธิพลจากโลกทัศน์ของนักเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในขณะนั้นว่า การพัฒนาคือการพัฒนาเศรษฐกิจ ● เป็นแผนที่กำหนดวัตถุประสงค์เดียว (Single Objective) คือ เร่งรัดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ● มีการกำหนดแผนจากส่วนกลางและหน่วยงานวางแผนส่วนกลาง (Top Down Planning) ● เน้นกลยุทธ์การวางแผนด้วยการลงทุนในโครงการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยเทคนิคการวางแผนด้านการวิเคราะห์โครงการ (Project Analysis) ● เน้นการสะสมทุนที่เป็น Physical Capital Asset

ประเด็น แผนฯ	สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	แนวคิด และลักษณะของแผน
<p>แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (2510-2514)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เหมือนเดิม 	<ul style="list-style-type: none"> ● ยังเน้นการขยายอัตราความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่เริ่มพูดถึงความสำคัญของการกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ● การพัฒนาสังคมยังถูกมองในเชิงเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีการให้น้ำหนักต่อการวางแผนกำลังคนของประเทศ ● เริ่มกระจายการวางแผนไปสู่ระดับกระทรวง (Sector) เน้นการวิเคราะห์เป็นรายสาขา (Sectoral Analysis) เพื่อเป็นกรอบในการชี้นำการจัดทำโครงการพัฒนา
<p>แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (2515-2519)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเมืองยังคงอยู่ในลักษณะรวมศูนย์เหมือนเดิม ● เศรษฐกิจเริ่มประสบปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมัน มีปัญหาด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ยังเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพทางการเงินมากขึ้น ● เริ่มพูดถึงการวางแผนด้านสังคม โดยมีการกำหนดนโยบายด้านประชากรเป็นครั้งแรก แต่ยังมองประชากรเพียงเฉพาะในด้านการลดอัตราการเพิ่มเท่านั้น ซึ่งเป็น การมองประชากรในเชิงปริมาณเป็นตัวหาร ไม่ใช่ตัวตั้ง

ประเด็น แผนฯ	สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	แนวคิด และลักษณะของแผน
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (2520-2524)	<ul style="list-style-type: none"> ● การเมืองเริ่มประสบปัญหาความไร้เสถียรภาพ หลังเหตุการณ์ 14 ต.ค. 2516 ● ปัญหาด้านการกระจายรายได้ ความเสื่อมโทรมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเริ่มเห็นได้ชัดเจนขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● เนื่องจากความไม่แน่นอนทางการเมือง แผนฯ4 จึงเน้นการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา กำหนดกรอบนโยบายและแนวทางในการแก้ไขกว้างๆ เป็นสำคัญ ● จากการวิเคราะห์ปัญหา ทำให้เห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาในลักษณะที่เพื่อให้บรรลุหลายวัตถุประสงค์มากขึ้น (Multiple Objectives)
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (2525-2529)	<ul style="list-style-type: none"> ● สภาพการเมืองเริ่มมีเสถียรภาพขึ้น ● สถานการณ์เศรษฐกิจระหว่างประเทศยังคงชะงักงัน (หลังวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 2) 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ ● เริ่มเปลี่ยนวิธีการวางแผนจากรายโครงการ มาเป็นการจัดทำแผนงาน (Programming) โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบท และการพัฒนาชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ● การวางแผนยังมีลักษณะ Top Down แต่เริ่มมีการกระจายการวางแผนลงสู่ระดับภูมิภาค และพื้นที่
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (2530-2534)	<ul style="list-style-type: none"> ● คล้ายคลึงกับในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไม่สู้ดีนัก ● ยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายด้าน 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นวัตถุประสงค์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ● เริ่มใช้วิธีการวางแผนในลักษณะแผนงานทั้งหมด 10 แผนงาน ● เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้นต่อการสนับสนุนการวางแผนจากระดับ

ประเด็น แผนฯ	สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	แนวคิด และลักษณะของแผน
		ล่างขึ้นมาข้างบน และให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงการบริหารและทบทวนบทบาทของรัฐในการบริหารประเทศ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535-2539)	<ul style="list-style-type: none"> ● การเมืองเข้าสู่ยุคประชาธิปไตย โดยผู้กำหนดนโยบายมาจากการเลือกตั้งมากขึ้น ● โลกเริ่มเปลี่ยนเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) และมีกระแสทางด้านความเป็นประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ● อาณาจักร โซเวียตและระบบสังคมนิยมล่มสลายลง 	<ul style="list-style-type: none"> ● เริ่มมองเห็นความจำเป็นในการกำหนดแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ● กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา 3 ประการ เน้นให้เกิดความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2540-2544)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 เข้าสู่การพัฒนาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> ● มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยกำหนดให้การพัฒนาคนเป็นวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนา ● เน้นในเรื่องการบริหาร การจัดการ และการกระจายการวางแผนลงไปสู่ระดับล่าง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น (participation)

จากวิวัฒนาการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่1-8 จะเห็นได้ว่า ในระยะต้นๆได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ โดยการเร่งรัดและส่งเสริมการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรม การผลิต การส่งออก และอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์มาเป็นฐานในการเพิ่มผลผลิต สร้างรายได้ และการมีงานทำ ทำให้ประเทศมีความเจริญทางด้านวัตถุเพิ่มมากขึ้น ทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม และการมีวิถีชีวิตที่ดีงาม รวมทั้งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นในแผนพัฒนาฉบับที่ 8 จึงได้ปรับแนวคิดจากเดิมมามุ่งเน้นการพัฒนา “คน” เนื่องจากเห็นว่า คน จะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาในทุกๆเรื่อง แต่ยังคงส่งเสริมการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในคนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเท่านั้น ไม่ได้นำมาเป็นเป้าหมายหลัก รวมทั้งปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการ โดยเน้นความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐ และประชาชน ให้ร่วมกันดำเนินงานเพื่อพัฒนาประเทศบนฐานของความเสมอภาคและความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และการปกครองตนเองของประชาชน โดยรัฐจะเป็นเพียงผู้สนับสนุน หรือให้คำชี้แนะ และสนับสนุนให้ประชาชนได้มีความรู้ ตามความสามารถ และศักยภาพของตนเอง

สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)

1. สถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมไทยในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา

1.1 สังคมไทยได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูงโดยเฉลี่ยร้อยละ 7.8 ต่อปี รายได้ต่อหัวของคนไทยเพิ่มขึ้นจาก 2,100 บาท ในปี 2504 เป็น 68,000 บาท ในปี 2538 หรือเพิ่มขึ้น 32 เท่าตัว สัดส่วนคนยากจนของประเทศลดลงเหลือเพียงร้อยละ 13.7 ในปี 2535 เปรียบเทียบกับเป้าหมายร้อยละ 20 ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ฐานะการเงินการคลังของประเทศมีความมั่นคง และได้รับการยอมรับโดยทั่วจากนานาประเทศ ส่วนการลงทุนของภาครัฐในด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการพื้น

ฐานทางสังคมโดยต่อเนืองนั้น ได้ทำให้คนไทยมีรายได้ ฐานะความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมาโดยตลอด

1.2 ถึงแม้ว่าการพัฒนาประเทศจะบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็ตาม แต่กิจกรรมและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจก็ยังกระจุกตัวอยู่ในภาคมหานครและปริมณฑล รายได้ต่อหัวของคนไทยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลยังสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆของประเทศมาก โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีรายได้ต่อหัวต่ำที่สุดประมาณ 12 เท่า กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด 20 เปอร์เซ็นต์แรกมีส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54 ในปี 2531 เป็นร้อยละ 59 ในปี 2535 ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ 20 เปอร์เซ็นต์ต่ำสุดมีส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.6 ในปี 2531 เหลือเพียงร้อยละ 3.9 ในปี 2535 ช่องว่างระหว่างรายได้และโอกาสที่ได้รับจากผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่และการพัฒนาประเทศในระยะยาว

1.3 ผลของการพัฒนาที่ผ่านมา ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ได้รับบริการโครงสร้างพื้นฐานและบริการพื้นฐานทางสังคมมากขึ้นในระดับที่น่าพอใจ กล่าวคือ ในปี 2537 ครัวเรือนในหมู่บ้านชนบทมีไฟฟ้าใช้แล้วร้อยละ 97.7 มีน้ำสะอาดดื่มกินในระบบประปา สำหรับเขตเมืองในภูมิภาคมากกว่าร้อยละ 75 และร้อยละ 32 ในหมู่บ้านชนบท ในด้านคมนาคมขนส่งได้มีถนนเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด อำเภอและตำบล คิดเป็นระยะทางรวมทั้งสิ้น 210,025 กิโลเมตร ซึ่งเป็นถนนในหมู่บ้านประมาณ 123,400 กิโลเมตร ในด้านการศึกษา นั้น คนไทยในชนบทมีการศึกษาสูงขึ้น โดยมีอัตราเข้าเรียนในภาคบังคับถึงร้อยละ 97.7 ความสำเร็จของการพัฒนาด้านสาธารณสุขได้ทำให้อายุขัยเฉลี่ยของคนไทยในปี 2537 เพิ่มขึ้นเป็น 67.6 ปี เปรียบเทียบกับปี 2533 ซึ่งคนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยเพียง 63 ปีเท่านั้น

1.4 การมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อสร้างความมั่งคั่งในด้านรายได้ ทำให้คนไทยและสังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคม คือ การย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย การเอาโรคเอาเปรียบ ส่งผลให้วิถีชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมที่ดีงามของไทยเริ่มจางหายไปพร้อมๆกับการล่มสลายของสถาบันครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรมของท้องถิ่น นอกจากนี้สภาพบีบคั้นทางจิต

ใจของคนในสังคมเกิดจากความแออัดของชุมชนเมือง สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง ซึ่งมากับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ได้ส่งผลให้ภาวะการเจ็บป่วยของคนไทย เปลี่ยนแปลงไปสู่โรคสมัยใหม่ เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง รวมทั้ง การบาดเจ็บล้มตายจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจและรายได้ที่สูงขึ้น

1.5 การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลงเป็นลำดับ ในช่วง 2 ปีแรกของแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ป่าไม้ยังคงถูกทำลายลงถึงปีละ 1 ล้านไร่ ที่ดินทำกินถูกชะล้างพังทลาย คุณภาพของแม่น้ำลำคลอง เปลี่ยนแปลงจนไม่สามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไป สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงทั้งในด้านคุณภาพของอากาศ ปริมาณฝุ่นละออง รวมทั้งเสียง ในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลักในภูมิภาคนั้น ได้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ของคนไทยโดยทั่วไปอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้การพัฒนาที่ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนและ การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมองข้ามการพัฒนาคุณค่าของความเป็นคน ละเลยภูมิปัญญา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย จะส่งผลต่อการ พัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม ช่วยแก้ปัญหา การพัฒนาที่ขาดความสมดุลคือ “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” และ เพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาที่พึงปรารถนาในระยะยาว การพัฒนาในระยะ 5 ปี ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ดัง นี้

2.1 วัตถุประสงค์

(1) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและสติ ปัญญา ให้มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบ อาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง

(2) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคง และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน รวมทั้งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น

(3) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มั่นคง และสมดุล เสริมสร้างโอกาสการพัฒนาศักยภาพของคนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และได้รับผลจากการพัฒนาที่เป็นธรรม

(4) เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน

(5) เพื่อปรับระบบบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น

2.2 เป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาข้างต้น เห็นสมควรกำหนดเป้าหมายซึ่งจะเป็นเครื่องชี้วัดผลการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์หลักในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ไว้ดังนี้

(1) เพิ่มปริมาณการเตรียมความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) อย่างมีคุณภาพ

(2) เพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี แก่เด็กในวัยเรียนทุกคน การเตรียมการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี รวมทั้งให้มีการฝึกอบรมครู อาจารย์ ทุกคนอย่างต่อเนื่อง

(3) ยกระดับทักษะฝีมือและความรู้พื้นฐานให้แก่แรงงานในสถานประกอบการ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกต่อกลุ่มแรงงานอายุ 25-45 ปี

(4) ให้ผู้ด้อยโอกาสทุกประเภทได้รับโอกาสการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้รับบริการพื้นฐานสังคมอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

(5) ลดอัตราการประสบนอันตรายจากการทำงาน และลดจำนวนอุบัติเหตุต่างๆ โดยเฉพาะการจลาจล การขนส่งวัตถุเคมีอันตราย และอัคคีภัยในอาคารสูง

(6) รักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจไทย โดยการลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดให้อยู่ในระดับร้อยละ 3.4 ของผลผลิตรวมในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และรักษาอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เฉลี่ยร้อยละ 4.5 ต่อปี

(7) ระดมการออมของภาคครัวเรือนให้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อยร้อยละ 10 ของผลผลิตรวมในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

(8) ขยายปริมาณและเพิ่มคุณภาพของบริการ โครงสร้างพื้นฐานสู่ภูมิภาค และชนบท

(9) ลดสัดส่วนคนยากจนของประเทศให้น้อยกว่าร้อยละ 10 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

(10) อนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ไว้ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ของประเทศ รวมทั้งอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนให้คงไว้ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านไร่ ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

(11) สร้างโอกาสและเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพเกษตรกรในรูปแบบของเกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร

(12) การลงทุนในการควบคุมและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในเมือง ภูมิภาค และชนบท

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาดังกล่าว เห็นควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่สำคัญ ดังนี้

3.1 การพัฒนาศักยภาพของคน ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสม และมีการกระจายตัวของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ของประเทศ การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาจิตใจให้เกิดผลในทางปฏิบัติ การพัฒนาสติปัญญาและทักษะฝีมือแรงงานให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นในกระบวนการผลิตและสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพและพลานามัยที่มุ่งเสริมสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าและมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรค

3.2 การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน การสร้างโอกาสให้คนครอบครัว ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสังคม การพัฒนาระบบความมั่นคงทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันต่างๆแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การเสริมสร้างขีดความสามารถในระบบอำนาจความยุติธรรมและระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชน และการส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาคนและประเทศให้สมดุลและยั่งยืน

3.3 การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง ประกอบด้วยแนวทางการกระจายโอกาส และความเจริญด้วยการพัฒนาพื้นที่ภูมิภาค การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการกระจายการพัฒนาด้วยการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และขยายเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน การเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงานทำด้วยการส่งเสริมบทบาทของภาครัฐกิจเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน การกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและบริการทางสังคม การแก้ไขปัญหาและรักษาสภาพแวดล้อมเมือง การบริหารจัดการงานพัฒนาในลักษณะพหุภาคี ทั้งงานพัฒนาทั่วไปและในระดับพื้นที่

3.4 การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยแนวทางการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ การปรับโครงสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อเป็นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ ชุมชน และบริการ โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพชีวิต

3.5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแนวทางการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมบูรณ์ เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งการดูแลรักษาภาวะแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว การจัดระบบจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดการใช้ประโยชน์และควบคุมดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

มีการจัดสรรอย่างเป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนอย่างแท้จริง รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากธรรมชาติ

3.6 การพัฒนาประชาธิปไตย การพัฒนาให้ภาครัฐมีสมรรถนะและพันธกิจหลักในการเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะของคน ทำให้คนในสังคมเป็นพันธมิตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศซึ่งประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างหลักนิติธรรมในการบริหารรัฐกิจ การจัดการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมด้วยสันติวิธี สนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของภาครัฐ เพิ่มพูนประสิทธิผลและประสิทธิภาพภาครัฐด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการ ตลอดจนการสร้างความต่อเนื่องในงานบริหารรัฐกิจ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจค่านิยมนโยบายสาธารณะ และกำหนดระเบียบวาระแห่งชาติ

3.7 การบริหารจัดการเพื่อให้มีการนำแผนพัฒนาฯ ไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ประกอบด้วยแนวทางการแปลงแผนสู่การปฏิบัติด้วยระบบการจัดการในระดับพื้นที่ตามภารกิจของหน่วยราชการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม การพัฒนากลไกของรัฐในการปฏิบัติงาน การเร่งรัดพัฒนาระบบกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางของระบบกฎหมายมหาชน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดให้มีกฎหมายรองรับแผนพัฒนาฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีเพื่อการพัฒนา การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานกลางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาสมรรถนะกลไกนอกภาครัฐ และการติดตามและประเมินผลโดยการจัดทำดัชนีชี้วัดผลของการพัฒนาแบบองค์รวม

4 ลักษณะและการใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

4.1 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นแผนชี้ทิศทางการพัฒนาประเทศทั้งในทศวรรษหน้าและในช่วง พ.ศ.2540-2544 ซึ่งเน้นการพัฒนาในลักษณะที่เป็นกระบวนการเพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาแบบแยกส่วนหรือตามรายสาขาเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นแบบองค์รวม คือการพัฒนาแบบรวมส่วนหรือบูรณาการที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ อันจะทำให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมีความยั่งยืนและคนไทยทั้งหมดได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากกว่าที่ผ่านมา

4.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นการชี้ทิศทางการพัฒนาตามวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยไม่เน้นรายละเอียดของแนวทางการพัฒนาตามสาขาเศรษฐกิจและสังคม และมาตรการระยะสั้นซึ่งหน่วยงานปฏิบัติต้องดำเนินการตามปกติอยู่แล้ว ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำยุทธศาสตร์และแนวทางทั้งหมดไปใช้เป็นกรอบกำหนดแผนงาน โครงการ และมาตรการ เพื่อให้มีการดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ รวมถึงการกำหนดให้มีเป้าหมายและโครงการที่จะทำให้เกิดผลต่อประชาชน มิใช่ต่อองค์กรของรัฐ หรือเป็นโครงการพัฒนาที่ประชาชนคัดค้านใจหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ

4.3 การจัดทำแผนงานและโครงการพัฒนาตามยุทธศาสตร์นั้นควรจะต้องดำเนินการแบบองค์รวม คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกองค์กรจะต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ มีการประสานการวิเคราะห์ โดยยึดหลักพื้นที่และภารกิจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบเป็นกรอบในการจัดทำแผนงานและโครงการ แผนเงินและแผนคน โดยใช้ยุทธศาสตร์และแนวทางของแผนควบคู่ไปกับพื้นที่ เป็นเครื่องมือในการขอรับสนับสนุนด้านงบประมาณตลอดจนการติดตามประเมินผลประจำปี

4.4 การติดตามประเมินผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จะต้องมีการสร้างดัชนีชี้วัดทั้งในระดับภาพรวม และแผนงานโครงการใน 5 ระดับ คือ

(1) **ดัชนีวัดผลกระทบขั้นสุดท้ายของการพัฒนา** สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องชี้วัดผลความก้าวหน้าที่แท้จริงของการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมในทุกๆด้าน ทั้งในด้านการพัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าสามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาประเทศที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้มากน้อยแค่ไหน

(2) **ดัชนีชี้วัดของการวัดผลเฉพาะด้าน** สร้างขึ้นเพื่อติดตามประเมินผลการพัฒนาในแต่ละด้านที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความสำเร็จและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในลักษณะผสมผสานระหว่างภารกิจกับพื้นที่

และกลุ่มเป้าหมายเพื่อที่จะนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานโครงการในแต่ละสาขาให้มีประสิทธิภาพ

(3) **ดัชนีชี้วัดประสิทธิผลของยุทธศาสตร์การพัฒนา** สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลความสำเร็จหรือความล้มเหลวของยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

(4) **ดัชนีชี้วัดประสิทธิผลขององค์กรที่ดำเนินงานพัฒนา** สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องชี้วัดขีดความสามารถขององค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานแปลงแผนไปสู่ภาคปฏิบัติทุกระดับตามแนวทางการประสานแผนงาน แผนเงินและแผนคน ที่เน้นการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น และการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพและผลงานขององค์กรทั้งในด้านการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนในองค์กร การเพิ่มพูนประสิทธิภาพการดำเนินงาน การสร้างระบบการติดตามประเมินผล เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานขององค์กรต่อไป

(5) **ดัชนีวัดสถานการณ์ที่เป็นจริงในด้านต่างๆ** เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติ หรือข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของการพัฒนาในระดับต่างๆดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของคนไทย และสังคมไทย ที่เน้นวัตถุนิยมมากขึ้นในอดีต ก่อให้เกิดปัญหาในด้านพฤติกรรมของคนไทย มีการเอารัดเอาเปรียบ ขาดจริยธรรม และศีลธรรมที่ดีงาม เกิดการล่มสลายของสถาบันครอบครัวและชุมชน สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม รวมทั้งการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ในส่วนที่มุ่งเน้นในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และชุมชนมีดังต่อไปนี้

1. ทิศทาง

- 1.1 เพิ่มศักยภาพของคนทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 1.2 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของคนในการพัฒนา

1.3 สร้างสมรรถภาพทางด้านเศรษฐกิจ

1.4 ปรับปรุงการบริหารจัดการ

2. ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8 เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาสติปัญญา และกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.2 การพัฒนาสุขภาพอนามัย

2.3 การพัฒนาวัฒนธรรมและจิตใจ

2.4 การพัฒนาระบบความมั่นคงของสังคม

2.5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ และระบบราชการ

2.6 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน

2.7 การพัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการพัฒนาคนและสังคม

2.8 การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

2.9 การพัฒนาการเมืองที่เอื้อต่อการพัฒนาคน และสังคม

3. เป้าหมายของการของการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8 เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ประกอบด้วย

3.1 เป็นสังคมที่มีสมรรถภาพ มีเสรีภาพ มีความยุติธรรม มีความเมตตา กรุณา และเคารพในสิทธิมนุษยชน

3.2 เป็นสังคมที่คนมีความสุข ครอบครัวยอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง คนมีความรู้ รู้จักตนเองและเท่าทันโลก

3.3 เป็นสังคมสันติ ไม่มีความขัดแย้งรุนแรง ประเทศชาติมั่นคง

3.4 เป็นสังคมที่มีการพัฒนาอย่างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

สำหรับการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 ยังคงให้ความสำคัญในด้านปริมาณ และคุณภาพการศึกษาของคนไทยทั้งประเทศ และการจัดระบบการศึกษาให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบ และนอกระบบโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมประชากรทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะชุมชนหมู่บ้านเล็กๆที่ห่างไกลยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็น

การจัดหลักสูตรในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน

เนื่องจากสภาพแวดล้อม สถานการณ์ต่างๆเปลี่ยนแปลงไปและเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเราเพิ่มมากขึ้น ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆและชุมชนซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมากจึงมีความจำเป็นจะต้องปรับลักษณะนิสัยการทำงาน และการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง รวมทั้งพัฒนาองค์กร และชุมชนของตนเองด้วย ซึ่งองค์กรที่ต่างกัน หรือชุมชนที่ต่างกันย่อมจะมีค่านิยม ระเบียบปฏิบัติ วัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างกันออกไป

กระบวนการฝึกอบรม การให้การศึกษา และการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นแนวทางที่จะพัฒนา และสร้างคนให้มีความสามารถ มีความรู้เฉพาะเรื่อง และทักษะ รวมทั้งมีความรักสามัคคีในเพื่อนร่วมงานและหน่วยงาน เพื่อจะได้นำความรู้สึที่ดี ความรู้ และทักษะนั้นมาปรับและประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ตนเองและครอบครัว สามารถบริหารงานในการประกอบอาชีพได้อย่างประสบความสำเร็จ ดังนั้นการสร้างหลักสูตร หรือการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และชุมชน จึงควรจะเป็นหลักสูตรในหลายๆรูปแบบเพื่อพัฒนาบุคคลกลุ่มต่างๆเหล่านี้

1. การจัดสร้างหลักสูตรสำหรับผู้นำองค์กร

ผู้นำองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ รวมทั้ง องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำเป็นจะต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหาร การจัดการ และเทคโนโลยีต่างๆที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์งาน ปัญหาต่างๆ เข้าใจศักยภาพของบุคลากรในองค์กร ศักยภาพของการพัฒนาพื้นที่ การวางแผนงานและสร้างแผนงานเพื่อพัฒนาหน่วยงานของตนเอง รวมทั้งการบริหารงานด้านบุคลากร สถานที่ และงบประมาณ

2. หลักสูตรสำหรับประชากรในองค์กร หรือชุมชน

บุคลากร หรือผู้ปฏิบัติงานในองค์กร รวมทั้งประชากรในชุมชน จำเป็นจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในงานขององค์กรซึ่งตนกำลังดำเนินอยู่เกี่ยวกับลักษณะงานขององค์กร สภาพของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งการมีความรู้ ทักษะ รวมทั้งสามารถพัฒนาความรู้ และทักษะเหล่านั้นให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน จะสามารถช่วยพัฒนาองค์กร หรือชุมชนนั้นๆ ให้ก้าวหน้า และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตที่ดีในชุมชนได้

3. หลักสูตรสำหรับวิทยากร นักพัฒนา ที่ปรึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

บุคลากรกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในด้านต่างๆ แต่เนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาการ และเทคโนโลยีในปัจจุบันก้าวหน้าไปอย่างมากมาย รวมทั้งทิศทางและกระบวนการของการพัฒนา และนโยบายของรัฐที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และชุมชน ความสำคัญของการวางแผนพัฒนาที่เน้นการประสานความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ดังนั้นหลักสูตรที่จัดขึ้นสำหรับการพัฒนาบุคคลกลุ่มนี้ จึงเน้นและส่งเสริมการสร้างบุคลิกภาพในการเชื่อมประสานความสัมพันธ์ สามารถกระตุ้นผู้นำองค์กร หรือประชากรในองค์กรให้สามารถร่วมมือกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นหลักสูตรที่จัดในลักษณะของการสัมมนา การแสดงทัศนะและความคิดเห็น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิด แนวทางการฝึกอบรม การให้ความรู้ แก่บุคลากรที่อยู่ในองค์กร หรือในชุมชนต่อไป

เพื่อให้การพัฒนาประเทศดำเนินไปอย่างบรรลุผลตามตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสร้างหลักสูตรสำหรับการพัฒนาบุคลากรในองค์กร หรือในชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน การปรับลักษณะนิสัยในการทำงาน มีความรักสามัคคีกับเพื่อนร่วมงาน มีความรักหน่วยงานและการทำงาน เป็นการเสริมสร้างทักษะ ส่งเสริมการมีวิสัยทัศน์ของบุคลากรในองค์กร และชุมชนด้วย

แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

